

Referat fra møde i Faglig Referencegruppe onsdag d. 18. januar 2023

kl. 10.15-14.10

Mødet blev afholdt på Tolderlundsvej 5, 5000 Odense C.

Deltagere

Isabelle Navarro Vinten, Miljøstyrelsen (MST) – Vicedirektør, mødeleder
Jesper Philip Aagaard Christensen, Aarhus Universitet – Oplægsholder
Annette Baatrup-Pedersen, Aarhus Universitet – Oplægsholder
Anne Smet Andersen, Bæredygtigt Landbrug
Poul Vejby Sørensen, Bæredygtigt Landbrug
Henning Mørk Jørgensen, Danmarks Naturfredningsforening
Lars Brinch Thygesen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Kurt Møller, Danske Regioner
Helge Danneskiold-Samsøe, Danske Vandløb
Ib Walther Jensen, Danske Vandløb
Knud Thonke, Danske Vandløb
Cecilie Spanner Rydeng, Miljøministeriets departement
Maria Ramsgaard Hansen, Miljøministeriets departement
Sigrid Duekilde, Miljøministeriets departement
Birgitte Skou Cordua, Miljøministeriets departement
Ivan Ben Karottki, Miljøministeriets departement, (på Skype)
Rukhsar Asif, Miljøministeriets departement (på Skype)
Anders Christian Erichsen, DHI – Oplægsholder
Jørn Rasmussen, Fair Spildevand
Lærke Thorling, GEUS – Oplægsholder
Gunilla Ørbech, KL (Center for klima og erhverv)
Janne Sommer Nielsen, KL (Center for klima og erhverv)
Jacob Neergaard, Landbrug & Fødevarer (på Skype)
Sidsel Kjær Svenningsen, Landbrug & Fødevarer
Marie Østergaard, Landbrug & Fødevarer
Torben Bramming Jørgensen, Limfjordsrådet
Lidde Bagge Jensen, MST, Hav- og Vandmiljø – Kontorchef, mødeleder
Peter Kaarup, MST Østjylland – Kontorchef
Berit Borksted, MST Fyn - Kontorchef
Maj-Britt Bjergager, MST, Hav- og Vandmiljø - Funktionsleder
Kim lemming, MST, Hav- og Vandmiljø - Funktionsleder
Stig Eggert Pedersen, MST Fyn – Funktionsleder
Mai Løbner Andersen, MST, Hav- og Vandmiljø - Referent
Charlotte Greve, MST, Hav- og Vandmiljø
Kamilla Schneekloth Sjøgaard, MST, Hav- og Vandmiljø
Jakob Bruun Nicolaisen, MST, Hav- og Vandmiljø
Thomas Rützou, MST, Hav- og Vandmiljø
Gudrun Frandsen, MST, Østjylland (på Skype)
Mia Rohde Nielsen, Rambøll
Søren Laurentius Nielsen, Tænketanken Hav

Punkt 1) Velkomst

Isabelle Navarro Vinten (MST) bød velkommen til det første møde i det nye år og præsenterede dagens program bestående af projektpræsentationer samt et separat punkt til tværgående diskussion.

Isabelle Navarro Vinten oplyste om seneste nyt siden mødet i september, herunder at der er kommet ny miljøminister – Magnus Heunicke, og at offentliggørelsen af vandområdeplanerne forventes at ske inden for en overskuelig tidshorisont. Genbesøget er ligeledes i gang.

På mødet i september blev resultaterne af evalueringen af Faglig Referencegruppe præsenteret, og de ændringer, som er inkorporeret op til nuværende møde, blev gennemgået – herunder udsending af projektpræsentationer to dage forud for mødet, et punkt på dagsordenen til tværgående diskussion samt mulighed for prioritering af projekter til præsentation.

Isabelle Navarro Vinten gjorde opmærksom på, at MST kan afslå ønsker til emner, hvis fx emnet falder uden for styrelsens Vandplan-projektportefølje.

Punkt 2) Second Opinion

Lidde Bagge (MST) introducerede projektet, og Anders Christian Erichsen (DHI) præsenterede projektet. Der henvises – også for de øvrige oplæg – til de udsendte præsentationslides.

Marie Østergaard (Landbrug & Fødevarer) spurgte til kriterierne for udvælgelsen af vandområder, da en lav opholdstid efter hendes mening kan have indflydelse på, hvorvidt de er sæsonfølsomme. Der blev specifikt henvist til Ringkøbing Fjord, som har grundvandsfødte vandløb.

Anders Erichsen svarede, at der er tale om en foreløbig angivelse af vandområder, og at Ringkøbing Fjord ikke er modelleret specifikt i projektet, men falder ud som en fjord med potentiel sæsoneffekt. Jesper Christensen (AU) supplerede, at oplandene også kommer til at indgå i projektet.

Ib Jensen (Danske Vandløb) spurgte, hvorvidt betydningen af iltsvind i det østlige Lillebælt indgår. Anders Erichsen svarede, at iltsvind indgår i modellen. Ib Jensen spurgte, om man kan måle koncentrationsændringer som følge af sæsonforskelle i vandføring. Anders Erichsen svarede, at der ses en variation i kvælstofkoncentrationen, men at denne skyldes mere end vandføring.

Marie Østergaard bemærkede ift. badevandsovervågningen, at der er uoverensstemmelse mellem kvælstofkoncentrationer fra lokale målinger og overvågningen. Peter Kaarup (MST) svarede, at MST indberetter de data, som modtages fra kommuner og forsyningsselskaber, og at der arbejdes på at få bedre data.

Poul Vejby (Bæredygtigt Landbrug) spurgte til betydningen af vandudskiftningen i det sydlige Lillebælt på modellen. Anders Erichsen svarede, at de overordnede havstrømningsmønstre indgår i modellen.

Punkt 3) Betydningen af fosfor og alkalinitet for fytobenthos

Peter Kaarup (MST) introducerede projektet, og Annette Baatrup-Pedersen (AU) præsenterede projektet.

Knud Thonke (Danske vandløb) bad om en definition af SID_TID. Annette Baatrup-Pedersen svarede, at der er tale om to europæiske indeks til vurdering af alger i vandløb og henviste til to tidligere rapporter. Disse sendes ud til mødedeltagerne sammen med referatet.

Ib Jensen (Danske Vandløb) kommenterede, at det ud fra Miljøgis er svært at få viden om alle kvalitetselementerne og dermed indsigt i, hvor tæt et givent vandløb er på god økologisk tilstand.

Peter Kaarup svarede, at tilstanden vurderes ud fra den foreliggende viden, hvor der kan være forskel i mængden af viden om de enkelte kvalitetselementer, men at der gennem NOVANA arbejdes på at optimere indsamlingen af data.

Henning Mørk (Danmarks Naturfredningsforening) spurgte til sammenhængen mellem alkalinitet og måltopfyldelse, og hvorvidt der bruges samme model for vandløb, som ikke er fosforpåvirkede. Annette Baatrup-Pedersen svarede, at de steder, hvor der er høj alkalinitet, er der ofte også høj fosfor-koncentration. Det er derfor svært at finde vandløb med høj alkalinitet og lavt niveau af fosfor.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) kommenterede, at flere elementer må have indflydelse på fytobenthos og spurgte til betydningen af kvælstof. Annette Baatrup-Pedersen svarede, at der er foretaget en analyse af et stort datasæt, og for dette indeks er der fundet en sammenhæng mellem fosfor og alkalinitet.

Punkt 4) Frokost

Punkt 5) Indsats til brakvandssøer

Berit Borksted (MST) introducerede projektet, og Jesper Christensen (AU) præsenterede projektet.

Poul Vejby (Bæredygtigt Landbrug) spurgte, hvorvidt det er en ny tendens, at kvælstof har stigende betydning for søer ift. tidligere, hvor fosfor har været i fokus, og hvorvidt det falder sammen med en lavere kvælstofudledning. Jesper Christensen svarede, at der også er behov for at se på kvælstofniveauer i brakvandssøerne, og at begge næringsstoffer har en betydning for tilstanden.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) argumenterede for, at det ville gøre problematikken lettere at forstå, hvis der blev talt om ideelle forhold mellem næringsstofferne. Jesper Christensen svarede, at det ikke er muligt at tale om ideelle forhold mellem kvælstof og fosfor for brakvandssøer, og at det kan være uhensigtsmæssigt at ændre på forholdet ift. det, økosystemet har indstillet sig på.

Knud Thonke (Danske Vandløb) spurgte, hvilke værktøjer der kan anvendes for at nå måltopfyldelse. Berit Borksted og Gudrun Frandsen (MST) svarede, at projektets resultater skal bruges til at afdække hvilket næringsstof, der skal sættes ind overfor, og at næste trin er at finde de mest omkostningseffektive virkemidler.

Torben Bramming Jørgensen (Limfjordsrådet) bemærkede, at det også vil være relevant at undersøge kvælstofs betydning i ferskvandssøer. Berit Borksted svarede hertil, at Miljøstyrelsen forventer, at tilsvarende projekt gennemføres for de ferske søer.

Punkt 6) Analyse af pesticidforureninger

Lidde Bagge Jensen (MST) introducerede projektet, og Lærke Thorling (GEUS) præsenterede projektet.

Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer) spurgte, hvorfor der stadig findes stoffer, som er blevet forbudte. Lærke Thorling svarede, at det afhænger af stoffets adsorption.

Anne Smet Andersen (Bæredygtigt Landbrug) spurgte til de stoffer, som ikke blev vist på graferne. Lærke Thorling svarede, at stoffer med for få data ikke er taget med.

Ib Jensen (Danske Vandløb) udtrykte ønske om non-target målinger og bemærkede, at de nuværende målinger ikke siger noget om PFAS. Lærke Thorling svarede, at PFAS undersøges i regi af NOVANA, og at MST er i gang med non-target screeninger.

Kurt Møller (Danske Regioner) kommenterede, at regionerne også kører projekter på området, og opfordrede GEUS til at række ud. Lærke Thorling svarede, at DTU står for kontakten til regionerne omkring relevante projekter.

Jesper Christensen (AU) spurgte, hvorvidt der er en korrelation til påvirkningen af specifikke forekomster i tilstandsvurderingen. Lærke Thorling svarede, at de terrænnære forekomster typisk er de mest forurenede.

Knud Thonke (Danske Vandløb) spurgte til MST's indsats på drikkevandsområdet ift. rensning sammenlignet med vores nabolande. Lidde Bagge Jensen svarede, at drøftelsen ikke foregår i dette regi, men at MST står for tilstandsvurderingen af grundvandsforekomster. Lærke Thorling supplerede, at Danmarks nabolande har de samme udfordringer og er i gang med den samme øvelse.

Punkt 7) Tværgående drøftelse af projekter

Lidde Bagge Jensen (MST) introducerede punktet og understregede, at den faglige diskussion sker på baggrund af de præsenterede oplæg.

Mia Rhode (Rambøll) spurgte, hvorvidt overblikket over forringelsen i grundvand spiller sammen med varsling ift. kartoffelpesticider. Lærke Thorling svarede, at der sker en udredning af kilderne for de stoffer, som indgår i projektet.

Punkt 8) Eventuelt

Eventuelt

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) kommenterede, at mødernes indhold – MST-projekter, som kredsen har mulighed for at kommentere - efter hans mening er i konflikt med kommissoriet for Faglig Referencegruppe.

Lidde Bagge Jensen (MST) svarede, at rammen for Faglig Referencegruppe er de faglige projekter i styrelsen, som på møderne præsenteres og kommenteres, inden de endelige resultater foreligger. MST vurderer, at mødernes nuværende indhold er i overensstemmelse med kommissoriet.